

Informace ze zdravotnictví Jihočeského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

České Budějovice
19.7.2006

4

Alergologie a klinická imunologie - činnost oboru v Jihočeském kraji v roce 2005

*Allergology and Clinical Immunology - Activity in Branch
in the Jihočeský Region in 2005*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru alergologie a klinická imunologie v Jihočeském kraji v roce 2005 obsahuje údaje o ambulantní péči týkající se personálního zajištění, činnosti a dispenzarizovaných osob pro vybrané diagnózy v členění podle typu zdravotnického zařízení a podle území.

Summary

Information on health service activity in the branch of allergology and clinical immunology in the Jihočeský region in 2005 contains data about out-patient care concerning personnel capacity, activity and patients followed up for selected diagnoses by type of establishment and by district of the region.

Personální zajištění

Ambulantní péči v oboru poskytovalo v roce 2005 v Jihočeském kraji 22 pracovišť (o 5 pracovišť více než v roce 2004). Nejčastěji se jednalo o samostatné ordinace lékařů specialistů.

K 31. 12. 2005 pracovalo v oboru 16,20 lékařů a 22,19 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). Počet lékařů i ZPBD se ve srovnání s rokem 2004 mírně zvýšil. V přepočtu na obyvatele je počet lékařů dlouhodobě nižší než průměr za Českou republiku (v roce 2005 zabezpečovalo péči v kraji 2,6 a v ČR 3,8 lékařů na 100 tisíc obyvatel, na jedno lékařské místo připadlo v kraji 38 751 obyvatel, v ČR 26 045 obyvatel). Jednomu lékaři odpovídal v porovnání s celorepublikovými hodnotami vyšší počet provedených ošetření a léčených pacientů; v roce 2005 ošetřil jeden lékař v průměru 4 142 pacientů a poskytl za den 32,6 ošetření (v ČR 2 303 pacientů a 28,1 ošetření, za předpokladu 220 pracovních dnů v roce 2005).

Činnost

Počet léčených pacientů má rostoucí trend (např. proti roku 2004 došlo k nárůstu o 10 %). Podobně jako v minulých letech se i v roce 2005 na jihočeských alergologicko-imunologických pracovištích léčilo v přepočtu na obyvatele více osob než byl republikový průměr (v roce 2005 připadlo na 1 tisíc obyvatel v kraji 107 a v ČR 89 léčených pacientů). Nejvíce lidí podstoupilo léčbu v ambulantních částech lůžkových zdravotnických zařízení (62 % z celkového počtu léčených).

Bylo provedeno o 10 % ošetření - vyšetření (dále jen ošetření) více než v předcházejícím roce. Léčený pacient absolvoval v průměru 1,7 ošetření (v ČR 2,7).

Specifickou hyposenzibilizací se léčilo 5 544 osob (o 2 % více než v předcházejícím roce). Léčba alergenovou imunoterapií byla v roce 2005 zahájena u 801 osob (meziroční nárůst o 32 %). Počet osob léčených hyposenzibilizací nebo alergenovou imunoterapií je v kraji v přepočtu na obyvatele výrazně nižší než celostátní průměr (na 10 tisíc obyvatel připadlo v kraji 88 a v ČR 125 osob léčených hyposenzibilizací, v kraji 13 a v ČR 30 osob, u kterých byla zahájena individuální injekční nebo perorální specifická imunoterapie alergenem). Specifická hyposenzibilizace byla aplikována u 8,3 % léčených osob (v ČR u 14,1 %), specifická imunoterapie alergenem byla zahájena u 1,2 % léčených pacientů (v ČR u 3,4 %).

K určení diagnózy a následné péče přispívá i možnost aplikace kožních testů a využití spirometrů. V Jihočeském kraji je prováděno méně kožních testů (vpichů) než je průměr za všechny kraje v České republice. Na 1 tisíc obyvatel připadlo 213 testů (v ČR 255), léčený pacient podstoupil v průměru 2,0 kožních testů (v ČR 2,9). Lékaři měli k dispozici 13 spirometrů, z toho 3 přístroje byly starší 8 let. Na jednom spirometru bylo provedeno v průměru 1 180 výkonů (v ČR bylo využití spirometrů měřené průměrným počtem na nich provedených výkonů o cca 20 % vyšší).

Bylo realizováno 327 410 laboratorních výkonů, z toho jedna šestina byla pro pacienty v ústavní péči.

Dispenzarizovaní pacienti

Počet dispenzarizovaných (dlouhodobě léčených) osob v kraji u každé ze sledovaných skupin diagnóz byl v přepočtu na obyvatele nižší než na republikové úrovni. Nejčastějším důvodem dispenzarizace byla stejně jako v minulém roce pollinosa, a to ve všech věkových kategoriích. Dalšími v pořadí z vykazovaných onemocnění byly astma bronchiale a stálá alergická rýma. (Pacienti trpící astmatem bronchiale mohou být dispenzarizováni také u lékařů oboru tuberkulóza a respirační nemoci.) Proti roku 2004 nebyla do vykazování zařazena diagnóza alergické astma (J45.0 podle 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí). Vzhledem k pochybnostem o kvalitě statistických dat v důsledku této metodické změny nebudou zde údaje týkající se astma bronchiale komentovány. K další změně dojde ve vykazování za rok 2006, neboť na popud odborné společnosti alergologie a klinické imunologie mají být sledovány oba typy astmatu - alergické a nealergické - dohromady (jako skupina diagnóz J45 podle MKN - 10).

U dispenzarizovaných pacientů pro pollinosu došlo po několika letech jejich stále se zvyšujícího počtu ke změně - k nepatrnému poklesu jejich četnosti. Počet dispenzarizovaných pro stálou alergickou rýmu i nadále vykazuje ve střednědobém časovém horizontu rostoucí trend. Nejvíce případů dispenzarizace pro pollinosu, stálou alergickou rýmu a astma bronchiale v přepočtu na obyvatele příslušného věku bylo vykázáno u věkové skupiny 6-14 let. Pro atopickou dermatitis jsou děti dispenzarizovány častěji než starší občané.

Od roku 2004 se ve statistice sledují pacienti dispenzarizovaní pro diagnózy ze skupiny poruch mechanismu imunity a systémových onemocnění pojivové tkáně. V přepočtu na obyvatele byl počet osob dispenzarizovaných pro imunodeficienci (D80 a D83) výrazně podprůměrný ve srovnání s ostatními kraji. Pro tento druh imunodeficiencí (s převahou poruch protilátek a běžnou variabilní imunodeficiencí) bývají častěji dispenzarizovány děti než starší občané. Diagnózy ze skupiny systémových onemocnění pojivové tkáně (M31-M33, M35) se vyskytují zřídka a postihují zpravidla dospělou populaci. Jejich výskyt u dětí do 14 let nebyl v kraji zaznamenán.

Rozdíly mezi okresy

Při porovnání okresů z hlediska dostupnosti lékařské péče a objemu činnosti se jeví nejlépe okres České Budějovice a nejhůře okres Prachatice. Tento stav trvá už řadu let. V okrese České Budějovice je nejvíce lékařů, léčených pacientů i provedených ošetření (absolutně i v přepočtu na obyvatele), na jednoho lékaře připadá nejvíce léčených pacientů. V okrese Prachatice je absolutně i relativně nejméně jak lékařů, tak i léčených pacientů a provedených ošetření. Obyvatelé tohoto okresu pravděpodobně v případě potřeby vyhledávají alergologickou péči v sousedních okresech.

Počet dispenzarizovaných v přepočtu na obyvatele jednotlivých okresů není okomentován, protože zatímco na úrovni kraje ho lze považovat za ukazatel nemocnosti, ve skutečnosti je silně závislý na rozložení sítě ordinací, která je nerovnoměrná. Dispenzarizovaní pacienti se vykazují podle umístění zdravotnického zařízení, které navštěvují, nikoli podle svého trvalého bydliště. Počet dispenzarizovaných přepočtený na počet pacientů léčených v okresech vypovídá o tom, jak se jednotlivé okresy mezi sebou liší z hlediska skladby léčených pacientů.

Zpracovala: RNDr. Marie Kletečková
Jihočeský krajský odbor ÚZIS ČR
Žižkova 12/309, 370 01 České Budějovice
tel.: 387 718 347
e-mail: kleteckova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

Poznámky:

1. Zdrojem údajů jsou výkazy o ambulantní činnosti zdravotnického zařízení pro obor alergologie a klinická imunologie. Výkaz vyplňuje každé ambulantní oddělení nebo pracoviště alergologie a klinické imunologie ve všech zdravotnických zařízeních v rámci každoročně konaného Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví ČR. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetových stránkách www.uzis.cz [NZIS/Výkazy 2005].
2. Všude, kde se uvádějí počty pracovníků, se jedná o přepočtené počty, tj. o součty úvazků včetně smluvních pracovníků.
3. Členění do okresů vychází z umístění sídla zdravotnického zařízení vykazujícího činnost, ne z trvalého bydliště pacienta.
4. Informace o činnosti oboru alergologie a klinická imunologie v předchozích letech jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

**Mapa poskytovatelů ambulantní péče v oboru alergologie a klinická imunologie
s vyznačením správních obvodů obcí s rozšířenou působností
(stav k 31. 12. 2005)**

● obec, ve které se nachází zdravotnické zařízení
(velikost symbolu je úměrná počtu pracovišť)

Zajištění ambulantní péče podle druhu zdravotnických zařízení a podle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾		Počet léčených pacientů ³⁾		Počet ošetření - vyšetření		
		lékaři	ZPBD ²⁾	celkem	z toho děti ⁴⁾ (v %)	celkem	na 1 lékaře	na 1 léčeného pacienta
podle druhu zdravotnických zařízení								
Ambulantní část lůžkových ZZ	8	5,87	12,77	41 495	23,5	58 469	9 961	1,4
Samost. ordinace lékařů specialistů	10	8,43	7,82	19 165	34,6	46 406	5 505	2,4
Ostatní ambulantní zařízení	4	1,90	1,60	6 447	28,6	11 159	5 873	1,7
podle území (okresy, kraj, ČR)								
České Budějovice	6	7,70	14,10	43 598	25,6	66 475	8 633	1,5
Český Krumlov	2	1,93	1,93	4 327	28,1	12 293	6 369	2,8
Jindřichův Hradec	3	2,20	1,90	5 014	46,8	10 585	4 811	2,1
Písek	5	1,17	1,17	3 845	12,7	7 235	6 184	1,9
Prachatice	1	0,10	0,10	99	-	742	7 420	7,5
Strakonice	2	0,90	0,90	1 736	22,6	6 661	7 401	3,8
Tábor	3	2,20	2,09	8 488	30,6	12 043	5 474	1,4
Jihočeský kraj	22	16,20	22,19	67 107	27,2	116 034	7 163	1,7
ČR	377	393,59	500,46	906 253	27,8	2 429 850	6 174	2,7

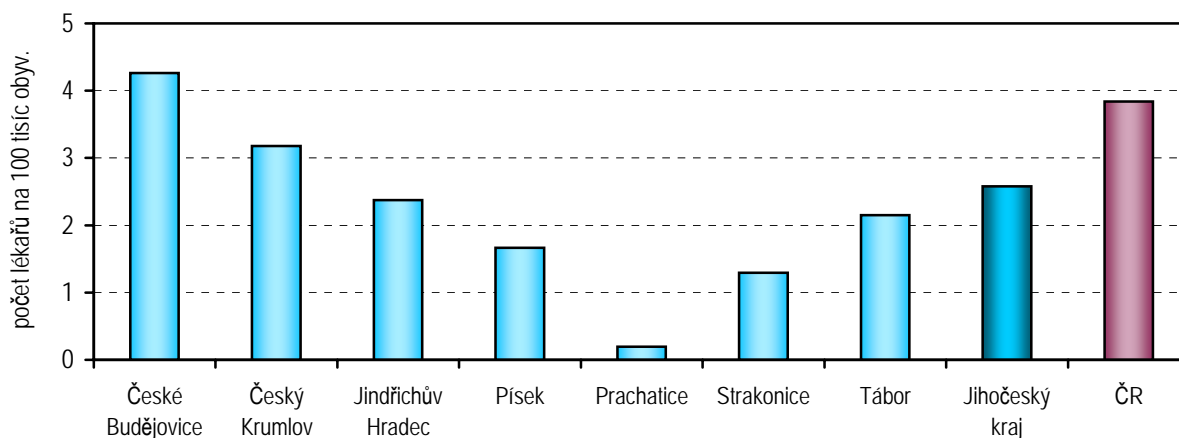
¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, § 5 - § 21

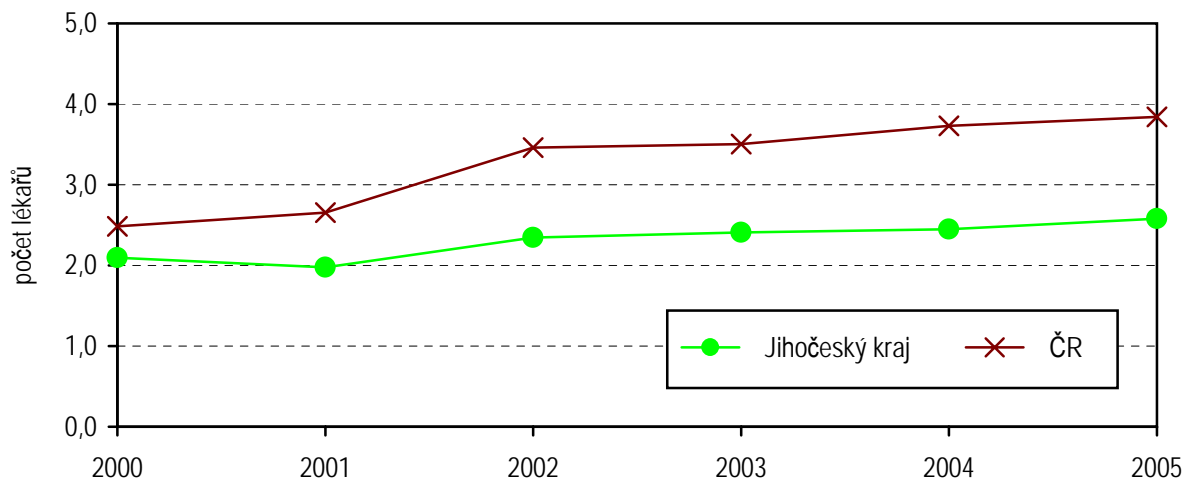
³⁾ Počet pacientů, kteří byli alespoň jedenkrát za sledovaný rok ošetřeni (pacient je započten pouze jedenkrát)

⁴⁾ Děti ve věku 0 - 14 let

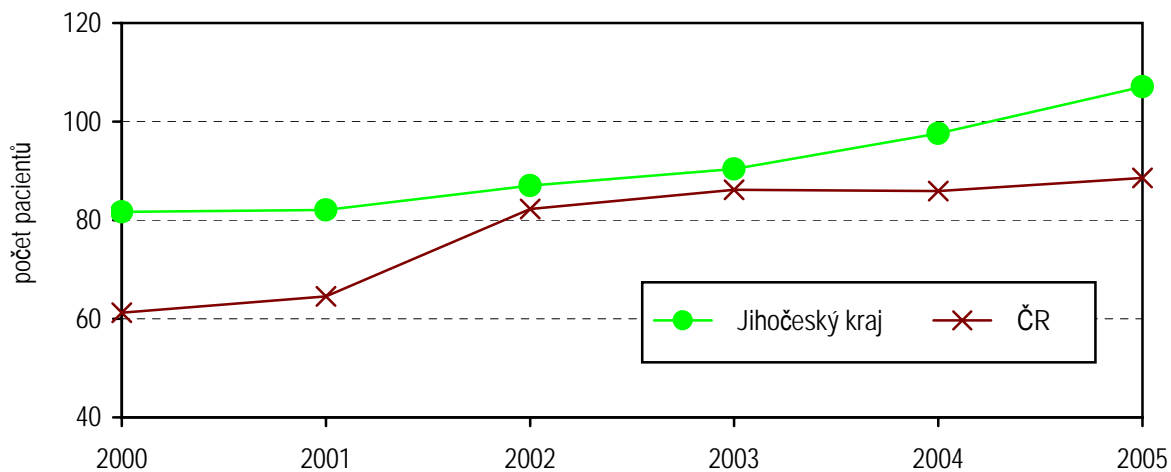
Počet lékařů v přepočtu na obyvatele v okresech, kraji a ČR v roce 2005

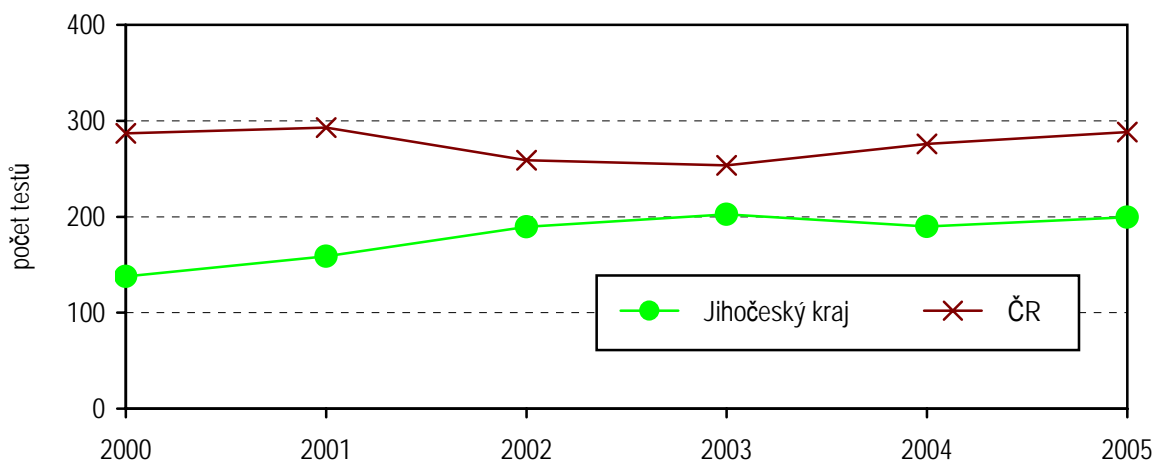
Vývoj počtu lékařů na 100 tisíc obyvatel

Vývoj počtu léčených pacientů na 1 tisíc obyvatel

Vývoj počtu kožních testů na 100 léčených pacientů

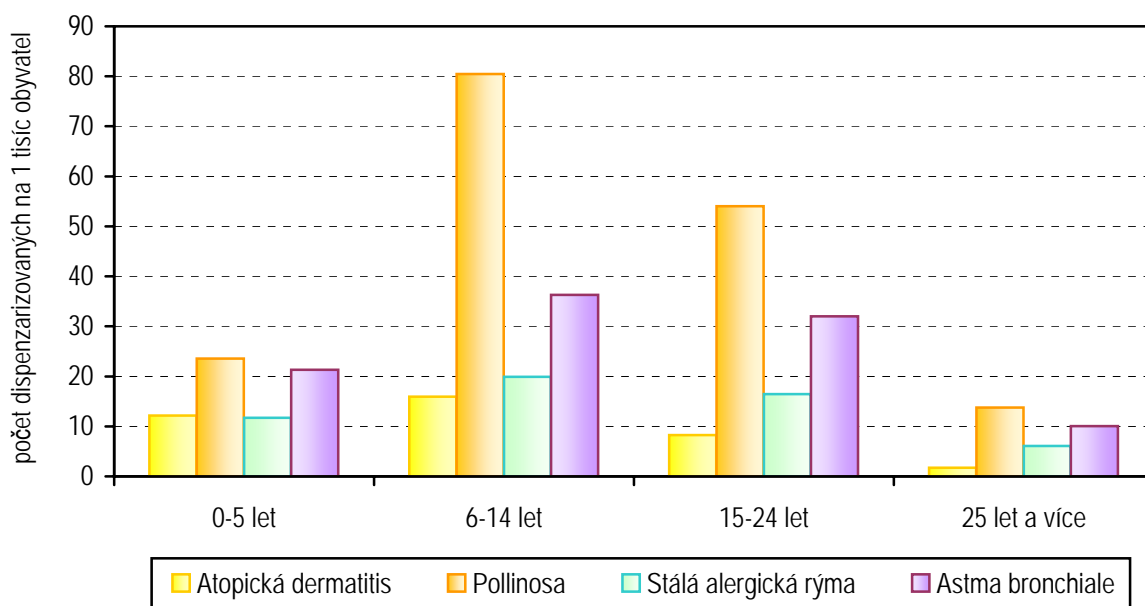

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu

Vybraná onemocnění (MKN - 10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	celkem	z toho ve věku (v %)				v kraji na 10 tis. obyvatel	v ČR na 10 tis. obyvatel
		0-5 let	6-14 let	15-24 let	25 let a více		
Atopická dermatitis (L20.-)	2 820	15,0	33,2	24,6	27,2	44,92	79,92
Pollinosa (J30.1)	16 259	5,0	29,0	27,9	38,1	259,00	318,25
Stálá alergická rýma (J30.3)	5 695	7,2	20,5	24,3	48,1	90,72	148,15
Astma bronchiale (J45.9)	10 097	7,3	21,1	26,6	45,0	160,84	180,97
Imunodeficience s převahou poruch protilátek (D80.-)	445	29,2	32,6	13,0	25,2	7,09	26,23
Běžná variabilní imunodeficience (D83.-)	231	27,7	47,2	17,7	7,4	3,68	16,56
Wegenerova granulomatóza a jiné nekrotizující vaskulopatie (M31.-)	2	-	-	-	100,0	0,03	0,23
Systémový lupus erythematosus (M 32.-)	16	-	-	6,3	93,8	0,25	0,41
Dermatomyositis (M33.-)	2	-	-	-	100,0	0,03	0,11
Sjögrenův syndrom a jiné systémové postižení pojivové tkáně (M35.-)	64	-	-	3,1	96,9	1,02	1,52

Poznámka: Proti roku 2004 nebyly sledovány dispenzarizace pro astma alergické (J45.0).

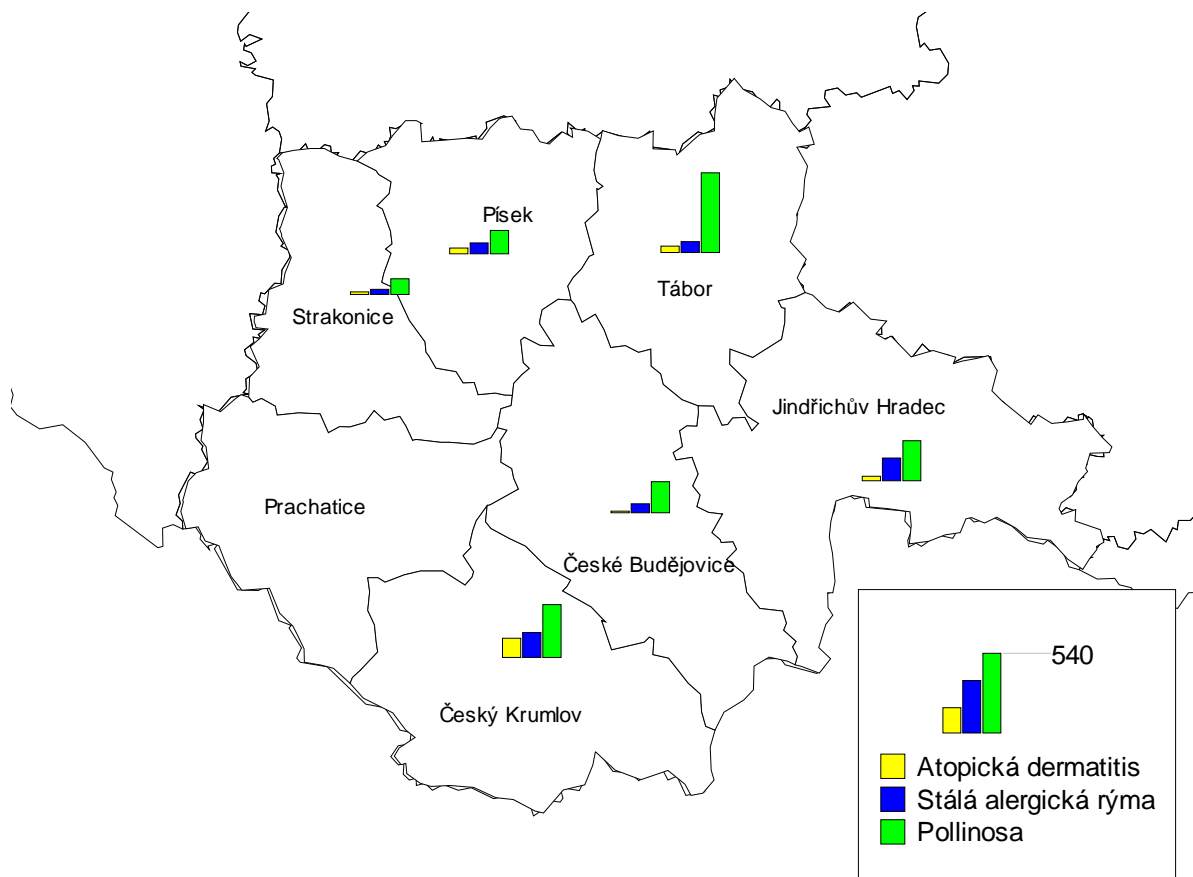
Počet dispenzarizovaných osob podle věkových skupin v přepočtu na obyvatele daného věku v kraji v roce 2005

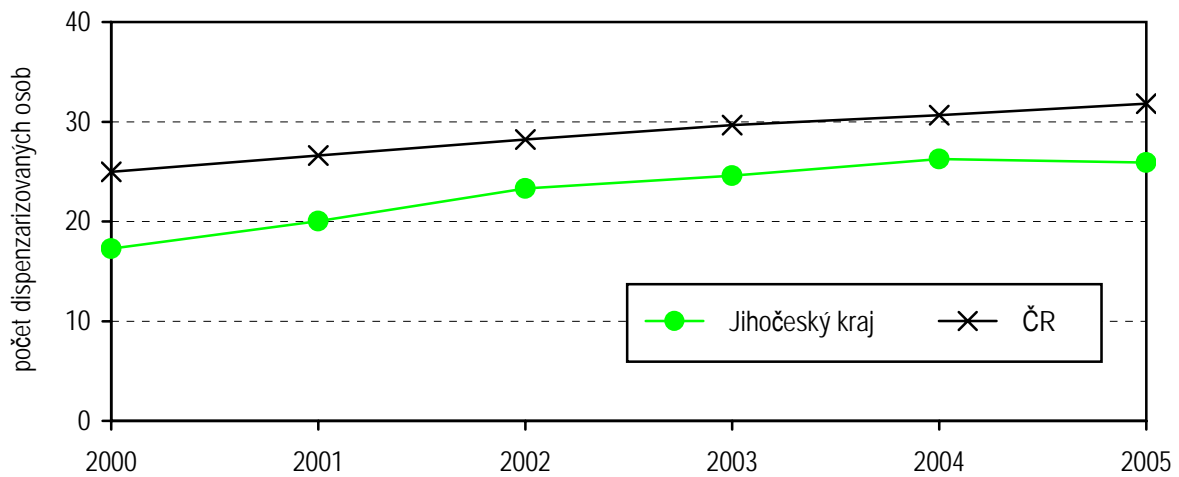
Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu v okresech

Území (okres, kraj, ČR)	Počet dispenzarizovaných pro vybranou diagnózu na 100 léčených					
	Atopická dermatitida (L20.-)	Pollinosis (J30.1)	Stálá alergická rýma (J30.3)	Astma bronchiální (J45.9)	Imunodeficience s převahou poruch protilátek (D80.-)	Běžná variabilní imunodeficience (D83.-)
České Budějovice	1,0	9,1	2,9	5,9	0,4	0,5
Český Krumlov	19,5	50,8	25,1	39,6	1,3	0,3
Jindřichův Hradec	8,0	51,3	30,3	29,0	0,2	-
Písek	9,7	30,7	15,7	40,5	3,2	-
Prachatice	-	31,3	6,1	6,1	-	-
Strakonice	11,8	46,8	18,4	30,0	3,5	-
Tábor	6,7	65,0	10,3	26,9	0,2	0,1
Jihočeský kraj	4,2	24,2	8,5	15,0	0,7	0,3
ČR	9,0	36,0	16,8	20,5	3,0	1,9

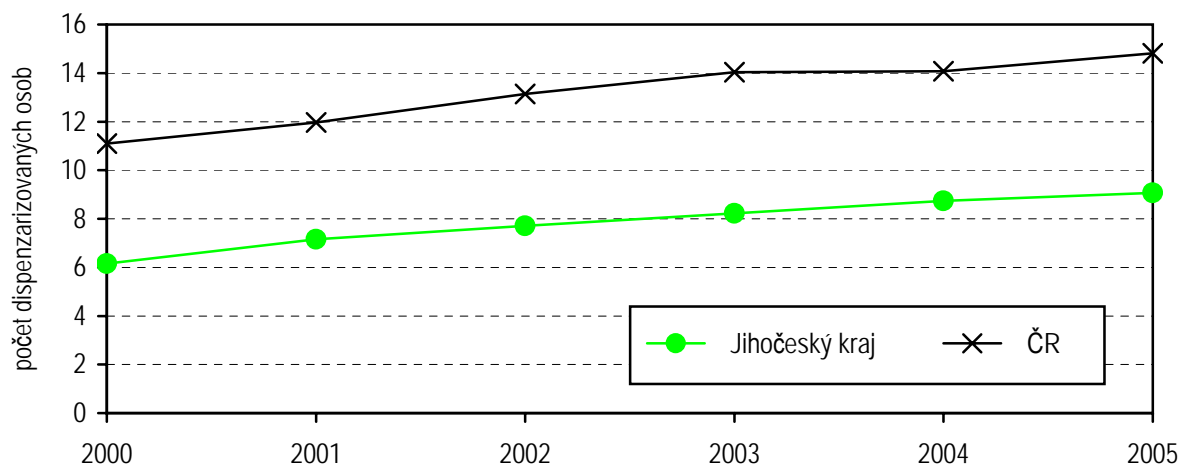
Počet dispenzarizovaných osob na 10 tisíc obyvatel okresu pro vybrané diagnózy v oboru alergologie a klinická imunologie v roce 2005

Vývoj počtu dispenzarizovaných pacientů pro pollinosu na 1 tisíc obyvatel

Vývoj počtu dispenzarizovaných pacientů pro stálou alergickou rýmu na 1 tisíc obyvatel

Počet kožních testů na 1 tisíc obyvatel v okresech, kraji a ČR v roce 2005

